

BRITA

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (čtvrtého senátu)

25. února 2010*

Ve věci C-386/08,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 234 ES, podaná rozhodnutím Finanzgericht Hamburg (Německo) ze dne 30. července 2008, došlým Soudnímu dvoru dne 1. září 2008, v řízení

Firma Brita GmbH

proti

Hauptzollamt Hamburg-Hafen,

SOUDNÍ DVŮR (čtvrtý senát),

ve složení K. Lenaerts, předseda třetího senátu, zastupující předseda čtvrtého senátu, R. Silva de Lapuerta, E. Juhász, J. Malenovský (zpravodaj) a T. von Danwitz, soudci,

* Jednací jazyk: němčina.

generální advokát: Y. Bot,
vedoucí soudní kanceláře: B. Fülöp, rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 3. září 2009,

s ohledem na vyjádření předložená:

- za Firma Brita GmbH D. Ehlem, Rechtsanwalt,
- za Evropskou komisi C. Tufvesson, F. Hoffmeisterem a L. Bouyon, jako zmocněnci,

po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 29. října 2009,

vydává tento

Rozsudek

- 1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu Evropsko-středomořské dohody zakládající přidružení mezi Evropskými společenstvími a jejich členskými státy na jedné straně a Státem Izrael na straně druhé, podepsané v Bruselu dne 20. listopadu 1995 (Úř. věst. 2000, L 147, s. 3; Zvl. vyd. 11/33, s. 287–288 a 11/55, s. 167–335, dále jen „dohoda o přidružení ES-Izrael“) s přihlédnutím k Evropsko-středomořské prozatímní dohodě o přidružení týkající se obchodu a spolupráce mezi Evropským společenstvím na jedné straně a Organizací pro osvobození Palestiny (OOP) ve prospěch palestinské

samosprávy na Západním břehu Jordánu a v pásnu Gazy na straně druhé, podepsané v Bruselu dne 24. února 1997 (Úř. věst. 1997, L 187, s. 3; Zvl. vyd. 11/26, s. 122–123, dále jen „dohoda o přidružení ES-OOP“).

- 2 Tato žádost byla předložena v rámci celního sporu mezi společností Brita GmbH, založenou podle německého práva, a Hauptzollamt Hamburg-Hafen (celní orgán přístavu Hamburg) ohledně rozhodnutí, kterým tento orgán zamítl žalobkyni v původním řízení přiznat preferenční režim v případě dovozu zboží vyrobeného na Západním břehu Jordánu.

Právní rámec

Vídeňská úmluva

- 3 Podle článku 1 Vídeňské úmluvy o smluvním právu ze dne 23. května 1969 (Sbírka smluv OSN, sv. 1155, s. 331, dále jen „Vídeňská úmluva“) nazvaného „Působnost úmluvy“ se tato úmluva vztahuje na smlouvy mezi státy.

- 4 Článek 3 Vídeňské úmluvy nadepsaný „Mezinárodní dohody, na něž se úmluva nevztahuje“ stanoví:

„Skutečnost, že se tato úmluva nevztahuje na mezinárodní dohody sjednané mezi státy a jinými subjekty mezinárodního práva nebo mezi těmito jinými subjekty mezinárodního práva, ani na mezinárodní dohody, které nebyly sjednány písemnou formou, nepůsobí:

[...]

- b) na použití jakýchkoliv v této úmluvě obsažených pravidel, která by se na takové dohody vztahovala podle mezinárodního práva nezávisle na této úmluvě;

[...]“

- 5 Článek 31 Vídeňské úmluvy nadepsaný „Obecné pravidlo výkladu“ stanoví následující:

„1. Smlouva musí být vykládána v dobré víře, v souladu s obvyklým významem, který je dáván výrazům ve smlouvě v jejich celkové souvislosti, a rovněž s přihlédnutím k předmětu a účelu smlouvy.

2. Pro účely výkladu smlouvy [...]

3. Spolu s celkovou souvislostí bude brán zřetel:

[...]

c) na každé příslušné pravidlo mezinárodního práva použitelné ve vztazích mezi stranami.

[...]“

6 Článek 34 této úmluvy nadepsaný „Obecné pravidlo týkající se třetích států“ stanoví:

„Ze smlouvy nevznikají ani závazky ani práva třetímu státu bez jeho souhlasu.“

Dohoda o přidružení ES-Izrael

7 Dohoda o přidružení ES-Izrael schválená rozhodnutím Rady a Komise 2000/384/ES, ESUO ze dne 19. dubna 2000 (Úř. věst. L 147, s. 1; Zvl. vyd. 11/33, s. 287–288) vstoupila v platnost dne 1. června 2000.

8 Článek 6 odst. 1, který byl vložen do hlavy II této dohody a který se týká volného pohybu zboží, stanoví:

„Oblast volného obchodu mezi Společenstvím a Izraelem bude posílena způsoby stanovenými v této dohodě a v souladu s ustanoveními Všeobecné dohody o clech a obchodu z roku 1994 a dalších mnohostranných dohod o obchodu se zbožím, připojených k Dohodě o zřízení Světové obchodní organizace (WTO) [...]“

9 Článek 8 uvedené dohody stanoví, že pokud jde o průmyslové výrobky ve smyslu této dohody a s výhradou výjimek, které jsou v ní upraveny, se „[d]ovozní a vývozní cla, jakož i poplatky s rovnocenným účinkem mezi Společenstvím a Izraelem zakazují. [...]“

10 Článek 75 odst. 1 dohody o přidružení ES-Izrael stanoví:

„Každá strana může Radě přidružení předložit jakýkoli spor týkající se provádění nebo výkladu této dohody.“

- 11 Územní působnost dohody o přidružení ES-Izrael je vymezena v jejím článku 83 následovně:

„Tato dohoda se použije na území, na kterém se použijí Smlouvy o založení Evropského společenství a Evropského společenství uhlí a oceli na jedné straně, a za podmínek stanovených v uvedených smlouvách na území Státu Izrael na straně druhé.“

- 12 Protokol č. 4 připojený k dohodě o přidružení ES-Izrael (dále jen „protokol ES-Izrael“) upravuje pravidla týkající se definice pojmu „původní produkty“ a metod správní spolupráce.

- 13 Podle čl. 2 odst. 2 tohoto protokolu se za produkty pocházející z Izraele považují produkty, které byly zcela získány v Izraeli ve smyslu článku 4 tohoto protokolu, jakož i produkty získané v Izraeli a obsahující materiály, které zde nebyly zcela získány, za předpokladu, že tyto materiály byly v Izraeli dostatečně opracovány nebo zpracovány ve smyslu článku 5 tohoto protokolu.

- 14 Článek 17 odst. 1 tohoto protokolu stanoví:

„1. Původní produkty ve smyslu tohoto protokolu při dovozu do Izraele nebo do Společenství mají nárok na výhody podle této dohody pokud je předloženo:

- a) průvodní osvědčení EUR.1 [...];

b) v případech uvedených v čl. 22 odst. 1 prohlášení vývozce [...] na faktuře, dodacím listu nebo jakémkoli jiném obchodním dokladu, který popisuje dotyčný produkt dostatečně podrobně, aby byla umožněna jeho identifikace (dále jen „prohlášení na faktuře“).

15 Podle čl. 22 odst. 1 písm. a) uvedeného protokolu nadepsaného „Podmínky pro vystavení prohlášení na faktuře“ může prohlášení na faktuře podle čl. 17 odst. 1 písm. b) tohoto protokolu učinit schválený vývozce ve smyslu jeho článku 23.

16 Na základě uvedeného článku 23 mohou celní orgány vyvážející země [státu vývozu] povolit kterémukoliv vývozci, dále jen „oprávněný vývozce“ [schválený vývozce], který často vyváží produkty, na které se vztahuje dohoda o přidružení ES-Izrael, a který celním orgánům poskytne dostatečné záruky nezbytné k ověření statusu původu produktů a splnění ostatních podmínek tohoto protokolu, aby činil prohlášení na faktuře. Takové prohlášení potvrzuje původ dotyčných produktů a umožňuje tak, aby se na dovozce vztahoval preferenční režim upravený uvedenou dohodou.

17 Článek 32 protokolu ES-Izrael upravuje postup pro ověřování dokladu o původu následovně:

„1. Dodatečné ověřování průvodního osvědčení EUR.1 a prohlášení na faktuře se provádí namátkově nebo kdykoliv mají celní orgány dovážející země [státu dovozu] důvodné pochybnosti o pravosti těchto dokladů, o statusu původu dotyčných produktů nebo o splnění jiných podmínek tohoto protokolu.

2. Pro účely provádění odstavce 1 celní orgány dovážející země [státu dovozu] vrátí průvodní osvědčení EUR.1 a případně fakturu, prohlášení na faktuře nebo kopii těchto dokladů celním orgánům vyvážející země [státu vývozu], podle potřeby s uvedením obsahových nebo formálních důvodů šetření.

V odůvodnění žádosti o dodatečné ověření poskytnou celní orgány všechny podklady a sdělí všechny známé informace, které svědčí o nesprávnosti údajů v průvodním osvědčení EUR.1 nebo v prohlášení na faktuře.

3. Ověření provádí celní orgány vyvážející země [státu vývozu]. Pro tento účel mají právo žádat jakékoliv důkazy a provádět jakékoliv kontroly účtů vývozce nebo jiné kontroly, které považují za vhodné.

4. [...]

5. Celní orgány požadující ověření jsou informovány o výsledcích tohoto ověření nejpozději do deseti měsíců. Z výsledků musí být zřejmé, zda jsou doklady pravé a zda lze dotyčné produkty považovat za původní produkty a zda splňují ostatní požadavky tohoto protokolu.

[...]

6. Pokud v případech důvodných pochybností nedojde do 10 měsíců žádná odpověď, nebo pokud odpověď neobsahuje dostatečné informace pro určení pravosti uvedeného

dokladu nebo pro určení skutečného původu produktů, celní orgány, které podaly žádost o ověření, s výjimkou [případů vyšší moci nebo] mimořádných okolností, zamítnou nárok na preferenční opatření.“

18 Pokud jde o řešení sporů, stanoví článek 33 protokolu ES-Izrael následující:

„V případech, kdy v souvislosti s postupy ověřování podle článku 32 vzniknou mezi celními orgány žádajícími o ověření a celními orgány odpovědnými za provedení tohoto ověření spory, které nemohou být urovnány, nebo v případech, kdy vzniknou otázky týkající se výkladu tohoto protokolu, předloží se tyto spory nebo otázky Výboru pro celní spolupráci.

[...]“

19 Článek 39 tohoto protokolu nadepsaný „Výbor pro celní spolupráci“ stanoví:

„1. Zřizuje se Výbor pro celní spolupráci s pověřením zajistit správnou spolupráci za účelem správného a jednotného používání tohoto protokolu a provádět jiné úkoly v celní oblasti, které mu budou svěřeny.

2. Výbor se bude skládat na jedné straně z odborníků členských států a úředníků Komise Evropských společenství, kteří jsou odpovědní za celní otázky, a z odborníků jmenovaných Izraelem na straně druhé.“

Dohoda o přidružení ES-OOP

20 Dohoda o přidružení ES-OOP, schválená rozhodnutím Rady 97/430/ES ze dne 2. června 1997 (Úř. věst. L 187, s. 1; Zvl. vyd. 11/26, s. 122–123), vstoupila v platnost dne 1. července 1997.

21 Článek 3 této dohody stanoví:

„Společenství a palestinská samospráva [...] postupně vytvoří oblast volného obchodu v souladu s ustanoveními Všeobecné dohody o clech a obchodu z roku 1994 a dalších mnohostranných dohod o obchodu se zbožím připojených k dohodě o založení Světové obchodní organizace (WTO) [...]“

22 Články 5 a 6 uvedené dohody stanoví:

„Článek 5

V obchodu mezi Společenstvím a Západním břehem Jordánu a pásmem Gazy se nezavedou žádná nová dovozní cla ani jiné poplatky s rovnocenným účinkem.

Článek 6

Dovozy výrobků pocházejících ze Západního břehu Jordánu a pásma Gazy do Společenství se povolují bez cel a jiných poplatků s rovnocenným účinkem a bez množství omezení a jiných opatření s rovnocenným účinkem.“

23 Pokud jde o územní působnost této dohody, uvádí článek 73 následující:

„Tato dohoda platí na jedné straně pro území, na kterém platí Smlouva o založení Evropského společenství [a Smlouva o založení Evropského společenství uhlí a oceli], a to za podmínek stanovených v uvedené smlouvě, a na straně druhé pro území Západního břehu Jordánu a pásma Gazy.“

24 Protokol č. 3 připojený k dohodě o přidružení ES-OOP (dále jen „protokol ES-OOP“) zavádí pravidla týkající se definice pojmu „původní produkty“ a metod správní spolupráce.

25 Podle čl. 2 odst. 2 tohoto protokolu se za produkty pocházející ze Západního břehu Jordánu a pásma Gazy považují produkty, které byly na Západním břehu Jordánu a v pásnu Gazy zcela získány, jakož i produkty získané na Západním břehu Jordánu a v pásnu Gazy, s použitím materiálů, které zde nebyly zcela získány, za předpokladu, že tyto materiály byly na Západním břehu Jordánu a v pásnu Gazy dostatečně opracovány nebo zpracovány.

- 26 Článek 15 odst. 1 protokolu ES-OOP stanoví, že produkty pocházející ze Západního břehu Jordánu a z pásma Gazy dovážené do Společenství mají nárok na výhody podle dohody o přidružení ES-OOP, pokud je předloženo průvodní osvědčení EUR.1, anebo v případech uvedených v čl. 20 odst. 1 tohoto protokolu prohlášení vývozce na faktuře, dodacím listu nebo jiném obchodním dokladu, který popisuje dotýčný produkt dostatečně podrobně, aby byla umožněna jeho identifikace. Toto prohlášení se nazývá „prohlášení na faktuře“.
- 27 Článek 16 odst. 1 protokolu ES-OOP stanoví, že průvodní osvědčení EUR.1 vydávají celní orgány vyvážející země [státu vývozu]. Podle čtvrtého odstavce tohoto článku vydají takové osvědčení celní orgány Západního břehu Jordánu a pásma Gazy, pokud lze dotýčné produkty považovat za produkty pocházející ze Západního břehu Jordánu a pásma Gazy a jsou-li splněny ostatní požadavky uvedeného protokolu.
- 28 Podle čl. 20 odst. 1 písm. a) protokolu ES-OOP o podmínkách pro vystavení prohlášení na faktuře může prohlášení na faktuře učinit schválený vývozce ve smyslu článku 21 tohoto protokolu. Podle odst. 2 uvedeného článku 20 může být prohlášení na faktuře učiněno, lze-li dotýčné produkty považovat za produkty pocházející ze Společenství, Západního břehu Jordánu a pásma Gazy a jsou-li splněny ostatní podmínky uvedeného protokolu.
- 29 Článek 21 protokolu ES-OOP týkající se schválených vývozců stanoví ve svém prvním odstavci, že celní orgány vyvážející země [státu vývozu] mohou povolit kterémukoliv vývozci, který často vyvážá produkty, na které se vztahuje dohoda o přidružení ES-OOP, aby činil prohlášení na faktuře. Vývozce, který o takové povolení žádá, musí poskytnout celním orgánům dostatečné záruky nezbytné k ověření statutu [statusu] původu produktů a splnění ostatních podmínek tohoto protokolu.

Spor v původním řízení a předběžné otázky

- 30 Společnost Brita GmbH, která je žalobkyní v původním řízení, je usazena v Německu. Dováží přístroje na výrobu sycených nápojů, jakož i příslušenství a nápojové koncentráty vyráběné izraelským dodavatelem, společností Soda-Club Ltd, jejíž výrobná je umístěna v Mishor Adumin na Západním břehu Jordánu východně od Jeruzaléma. Společnost Soda-Club Ltd je schváleným vývozcem ve smyslu článku 23 protokolu ES-Izrael.
- 31 V průběhu prvního pololetí roku 2002 požádala žalobkyně v původním řízení o propuštění dovezeného zboží do volného oběhu a předložila celkem přes šedesát celních prohlášení. Jako stát původu tohoto zboží uvedla „Izrael“ a požádala o přiznání preferenčního zacházení upraveného v dohodě o přidružení ES-Izrael na základě prohlášení na faktuře učiněných dodavatelkou, která v nich potvrdila, že se jedná o výrobky pocházející z Izraele.
- 32 Německý celní orgán předběžně přiznal požadované preferenční zacházení, zahájil však postup pro dodatečné ověření osvědčení. Na dotaz německých celních orgánů izraelské celní orgány odpověděly, že „z ověření, [které provedly], vyplývá, že dotčené zboží pochází z oblasti, která spadá do pravomoci izraelských celních orgánů. Toto zboží je jako takové původním produktem ve smyslu dohody o přidružení ES-Izrael a vztahuje se na ně preferenční zacházení na základě této dohody“.
- 33 Německé celní orgány požádaly dopisem ze dne 6. února 2003 izraelské celní orgány o poskytnutí doplňujících informací ohledně toho, zda dotčené zboží bylo vyrobeno v izraelských osadách na Západním břehu Jordánu, v pásmu Gazy, ve východním Jeruzalémě nebo v oblasti Golanských výšin. Na tento dopis se jim nedostalo odpovědi.

34 Rozhodnutím ze dne 25. září 2003 tedy německé celní orgány zamítly poskytnutí dříve přiznaného preferenčního zacházení z důvodu, že nebylo možné s jistotou zjistit, zda se na dovezené zboží vztahuje dohoda o přidružení ES-Izrael. V důsledku toho bylo dodatečně vymáháno clo v celkové výši 19 155,46 eur.

35 Poté, co bylo odvolání žalobkyně v původním řízení proti tomuto rozhodnutí zamítnuto, podala žalobkyně u Finanzgericht Hamburg (finanční soud v Hamburku) žalobu na jeho zrušení. Předkládající soud se domnívá, že vyřešení sporu závisí na výkladu dohody o přidružení ES-Izrael, protokolu ES-Izrael a dohody o přidružení ES-OOP.

36 Za těchto podmínek se Finanzgericht Hamburg rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

„1) Je třeba dovozci zboží, které má původ na Západním břehu Jordánu, poskytnout v každém případě požadované preferenční zacházení s ohledem na to, že preferenční zacházení pro zboží, které pochází z území Státu Izrael, popřípadě ze Západního břehu Jordánu, je stanoveno v obou dohodách, které přicházejí v úvahu – a to v [dohodě o přidružení ES-Izrael a v dohodě o přidružení ES-OOP] – i když je předložen pouze formální doklad o izraelském původu zboží?

V případě, že první otázka bude zodpovězena záporně:

2) Jsou celní orgány členského státu ve vztahu k dovozci, který pro zboží dovezené na území Společenství požaduje poskytnutí preferenčního zacházení, vázány podle

dohody o přidružení ES-Izrael dokladem o původu zboží izraelského orgánu – a k zahájení ověřování ve smyslu článku 32 protokolu [ES-Izrael] nedochází – pokud celní orgány tohoto členského státu nemají žádnou jinou pochybnost o původu zboží kromě pochybnosti, zda zboží nepochází z oblasti, která podléhá pouze izraelské kontrole – a to podle izraelsko-palestinské prozatímní dohody z roku 1995 a dokud neproběhne postup podle článku 33 protokolu [ES-Izrael]?

V případě, že druhá otázka bude zodpovězena záporně:

- 3) Může celní orgán členského státu dovozu v případě, že na jeho žádost o ověření podle čl. 32 odst. 2 protokolu [ES-Izrael] bylo ze strany izraelských orgánů (pouze) potvrzeno, že zboží bylo získáno na území, na němž svou pravomoc vykonávají izraelské celní orgány, a že tedy pochází z Izraele, a pokud následně vydaná žádost celního orgánu členského státu dovozu, aby byly blíže doloženy skutečnosti ze strany izraelských orgánů, zůstala nezodpovězena, z tohoto samotného důvodu bez dalšího odmítnout přiznání preferenčního zacházení, zejména aniž by dále záleželo na tom, odkud zboží ve skutečnosti pochází?

V případě, že třetí otázka bude zodpovězena záporně:

- 4) Může celní orgán [členského státu dovozu] bez dalšího odmítnout přiznání preferenčního zacházení podle dohody o přidružení ES-Izrael z důvodu, že – jak již mezitím bylo určeno – zboží pochází ze Západního břehu Jordánu, nebo je třeba poskytnout preferenční zacházení podle této dohody i v případě zboží tohoto

původu, a to přinejmenším dokud neproběhne postup pro řešení sporů podle článku 33 protokolu [ES-Izrael] ohledně výkladu pojmu „území Státu Izrael“ používaného v této dohodě?“

K předběžným otázkám

K první a čtvrté otázce

37 Podstatou první a čtvrté otázky předkládajícího soudu, které je třeba posoudit společně, je, zda celní orgány členského státu dovozu mohou odmítnout přiznání preferenčního zacházení zavedeného dohodou o přidružení ES-Izrael, pokud dotčené zboží pochází ze Západního břehu Jordánu.

38 Úvodem je třeba konstatovat, že odpověď na tyto otázky úzce souvisí s výkladem článku 83 dohody o přidružení ES-Izrael, který vymezuje její územní působnost.

39 V této souvislosti je nutno připomenout, že dohoda uzavřená Radou Evropské unie se třetí zemí podle článků 217 SFEU a 218 SFEU představuje, pokud se jedná o Evropskou unii, akt přijatý orgánem Unie ve smyslu čl. 267 prvního pododstavce písm. b) SFEU, že ustanovení takové dohody tvoří od jejího vstupu v platnost nedílnou součást právního řádu Unie a že v rámci tohoto právního řádu má Soudní dvůr pravomoc rozhodovat o předběžných otázkách týkajících se výkladu této dohody (viz v tomto smyslu rozsudky ze dne 30. září 1987, Demirel, 12/86, Recueil, s. 3719, bod 7, a ze dne 16. června 1998, Racke, C-162/96, Recueil, s. I-3655, bod 41). Navíc se na dohodu

o přidružení ES-Izrael, která byla uzavřena mezi dvěma subjekty mezinárodního práva veřejného, vztahuje mezinárodní právo, pro účely jejího výkladu pak konkrétně právo mezinárodních smluv.

40 Právo mezinárodních smluv bylo z podstatné části kodifikováno Vídeňskou úmluvou. Tato úmluva se podle svého článku 1 vztahuje na smlouvy mezi státy. Článek 3 písm. b) této úmluvy však stanoví, že skutečnost, že se nevztahuje na mezinárodní dohody sjednané mezi státy a jinými subjekty mezinárodního práva, nepůsobí na použití jakýchkoliv v této úmluvě obsažených pravidel, která by se na takové dohody vztahovala podle mezinárodního práva nezávisle na této úmluvě.

41 Z toho vyplývá, že se pravidla obsažená ve Vídeňské úmluvě použijí na takovou dohodu uzavřenou mezi státem a mezinárodní organizací, jakou je dohoda o přidružení ES-Izrael, jelikož tato pravidla vyjadřují obecné mezinárodní obyčejové právo. Dohodu o přidružení ES-Izrael je tedy třeba vykládat podle těchto pravidel.

42 Soudní dvůr již navíc judikoval, že ačkoli nejsou Vídeňskou úmluvou vázány ani Společenství ani všechny členské státy, řada jejich ustanovení vyjadřuje pravidla mezinárodního obyčejového práva, která jsou jako taková závazná pro orgány Společenství a jsou součástí právního řádu Společenství (viz v tomto smyslu výše uvedený rozsudek Racke, body 24, 45 a 46; pokud jde o odkaz na Vídeňskou úmluvu v rámci výkladu dohod o přidružení uzavřených Evropskými společenstvími, viz rovněž rozsudky ze dne 2. března 1999, El-Yassini, C-416/96, Recueil, s. I-1209, bod 47, jakož i ze dne 20. listopadu 2001, Jany a další, C-268/99, Recueil, s. I-8615, bod 35 a citovaná judikatura).

- 43 Podle článku 31 Vídeňské úmluvy musí být smlouva vykládána v dobré víře, v souladu s obvyklým významem, který je dáván výrazům ve smlouvě v jejich celkové souvislosti, a rovněž s přihlédnutím k předmětu a účelu smlouvy. V tomto ohledu musí být spolu s celkovou souvislostí zohledněno každé relevantní pravidlo mezinárodního práva použitelné ve vztazích mezi smluvními stranami.
- 44 K těmto relevantním pravidlům, která lze použít ve vztazích mezi stranami dohody o přidružení ES-Izrael, patří zásada relativního účinku smluv, která je zásadou obecného mezinárodního práva a podle níž nemohou smlouvy vytvářet práva nebo zakládat povinnosti pro třetí státy bez jejich souhlasu (*pacta tertiis nec nocent nec prosunt*). Tato zásada obecného mezinárodního práva je konkrétně vyjádřena v článku 34 Vídeňské úmluvy, podle níž ze smlouvy nevznikají ani závazky ani práva třetímu státu bez jeho souhlasu.
- 45 Z těchto úvodních poznámek vyplývá, že článek 83 dohody o přidružení ES-Izrael, který vymezuje územní působnost této dohody, musí být vykládán tak, aby byl v souladu se zásadou *pacta tertiis nec nocent nec prosunt*.
- 46 V tomto ohledu je nesporné, že Evropská společenství uzavřela dvě po sobě jdoucí evropsko-středomořské dohody o přidružení, z nichž první byla uzavřena se Státem Izrael a druhá s OOP jednajícím jménem palestinské samosprávy na Západním břehu Jordánu a v pásnu Gazy.
- 47 Každá z těchto dohod o přidružení má vlastní územní působnost. Článek 83 dohody o přidružení ES-Izrael stanoví, že se tato dohoda použije na „území Státu Izrael“. Článek 73 dohody o přidružení ES-OOP uvádí, že tato dohoda platí pro „území Západního břehu Jordánu a pásma Gazy“.

48 Obě tyto dohody o přidružení tak sledují shodný cíl – uvedený v čl. 6 odst. 1 dohody o přidružení ES-Izrael a v článku 3 dohody o přidružení ES-OOP – tedy vytvoření nebo posílení oblasti volného obchodu mezi smluvními stranami a mají stejný předmět – uvedený pro průmyslové výrobky v článku 8 dohody o přidružení ES-Izrael a v člancích 5 a 6 dohody o přidružení ES-OOP – tedy zrušení cel, množstevních omezení a jiných opatření s rovnocenným účinkem v obchodu mezi stranami každé z těchto dohod.

49 Co se týče metod správní spolupráce, vyplývá v případě dohody o přidružení ES-Izrael z ustanovení čl. 22 odst. 1 písm. a) a čl. 23 odst. 1 protokolu ES-Izrael, že „prohlášení na faktuře“, nezbytné při vývozu pro účely preferenčního zacházení, činí vývozce schválený „celními orgány vyvážející země [státu vývozu]“.

50 Pokud jde o dohodu o přidružení ES-OOP, z ustanovení čl. 20 odst. 1 písm. a) a čl. 21 odst. 1 protokolu ES-OOP vyplývá, že „prohlášení na faktuře“, nezbytné při vývozu pro účely preferenčního zacházení, činí vývozce schválený „celními orgány vyvážející země [státu vývozu]“. Krom toho čl. 16 odst. 4 protokolu ES-OOP stanoví, že oprávnění vydat průvodní osvědčení EUR.1 mají pouze „celní orgány Západního břehu Jordánu a pásma Gazy“, pokud lze dotčené produkty považovat za produkty pocházející ze Západního břehu Jordánu a pásma Gazy.

51 Z výše uvedeného vyplývá, že každý z „celních orgánů vyvážející země [státu vývozu]“ ve smyslu obou uvedených protokolů má v rámci své územní působnosti výlučnou pravomoc k vydávání průvodních osvědčení EUR.1 nebo ke schvalování vývozců se sídlem na území, které je pod jeho správou.

52 Výklad článku 83 dohody o přidružení ES-Izrael v tom smyslu, že izraelské celní orgány vykonávají v oblasti celní politiky pravomoc ve vztahu k produktům pocházejícím ze Západního břehu Jordánu, by proto znamenal, že by palestinským celním orgánům byla uložena povinnost nevykonávat pravomoci, které však na ně byly přeneseny výše uvedenými ustanoveními protokolu ES-OOP. Takový výklad, jenž má za následek založení povinnosti pro třetí subjekt bez jeho souhlasu, by tak byl v rozporu se zásadou obecného mezinárodního práva *pacta tertiis nec nocent nec prosunt*, zakotvenou v článku 34 Vídeňské úmluvy.

53 Z toho vyplývá, že článek 83 dohody o přidružení ES-Izrael musí být vykládán v tom smyslu, že produkty pocházející ze Západního břehu Jordánu nespádají do územní působnosti této dohody, takže jim nemůže být přiznán preferenční režim, který zavedla.

54 Za těchto podmínek měly německé celní orgány právo odmítnout přiznat dotčenému zboží preferenční zacházení podle dohody o přidružení ES-Izrael s odůvodněním, že pochází ze Západního břehu Jordánu.

55 V rámci první otázky vznáší předkládající soud dále dotaz, jehož podstatou je, zda celní orgány státu dovozu mohou přiznat preferenční zacházení, pokud je takové zacházení upraveno v obou dohodách, které přicházejí v úvahu, tedy jak v dohodě o přidružení ES-Izrael, tak dohodě o přidružení ES-OOP, je-li nesporné, že dotčené zboží má původ na Západním břehu Jordánu a byl předložen pouze formální doklad o izraelském původu. Předkládající soud se konkrétně táže, do jaké míry je možné připustit souběh kvalifikací,

aniž byla vyřešena otázka, která z těchto dvou dohod se použije v projednávaném případě a zda doklad o původu zboží musí vydat izraelské, či palestinské orgány.

56 Přípuštění takového souběhu kvalifikací založeného pouze na konstatování, že obě dotčené dohody upravují preferenční zacházení a že místo původu zboží bylo zjištěno prostřednictvím jiných důkazů než těch, které upravuje dohoda o přidružení, která je skutečně použitelná, by vedlo k tomu, že by byl obecně popřen požadavek předložit pro účely přiznání preferenčního zacházení platný doklad o původu zboží vydaný příslušným orgánem státu vývozu.

57 Jak z článku 17 protokolu ES-Izrael, tak z článku 15 protokolu ES-OOP přitom vyplývá, že u produktů pocházejících ze smluvních stran je pro poskytnutí preferenčního zacházení nezbytné předložení dokladu o jejich původu. Tento požadavek týkající se platného dokladu o původu vydaného příslušným orgánem nelze považovat za pouhou formalitu, která nemusí být dodržena, pokud je místo původu prokázáno jinými důkazy. V této souvislosti již Soudní dvůr rozhodl, že nelze uznat platnost osvědčení, která byla vydána jinými orgány než orgány jmenovitě uvedenými v dotčené dohodě o přidružení (viz v tomto smyslu rozsudek ze dne 5. července 1994, Anastasiou a další, C-432/92, Recueil, s. I-3087, body 37 až 41).

58 S ohledem na výše uvedené je třeba na první a čtvrtou položenou otázku odpovědět tak, že celní orgány členského státu dovozu mohou odmítnout přiznat preferenční zacházení zavedené dohodou o přidružení ES-Izrael, pokud dotčené zboží pochází ze Západního břehu Jordánu. Krom toho celní orgány členského státu dovozu se nemohou opírat o souběh kvalifikací a ponechat nerozhodnutou otázku, která z těchto dvou dohod, jež přicházejí v úvahu, tj. dohoda o přidružení ES-Izrael nebo dohoda o přidružení ES-OOP, se použije v projednávaném případě a zda doklad o původu zboží musí vydat izraelské, či palestinské orgány.

Ke druhé a třetí otázce

- 59 Podstatou druhé a třetí otázky, které je třeba posoudit společně, je, zda v rámci postupu upraveného v článku 32 protokolu ES-Izrael jsou celní orgány státu dovozu vázány předloženým dokladem o původu a odpovědí celních orgánů státu vývozu. K tomu, aby mohl vyřešit spor, který vznikl ohledně ověřování dotčených prohlášení na faktuře, se předkládající soud rovněž táže, zda celní orgány státu dovozu musí předtím, než přijmou jednostranná opatření, předložit tento spor na základě článku 33 tohoto protokolu Výboru pro celní spolupráci.

K otázce, zda jsou celní orgány státu dovozu vázány odpovědí celních orgánů státu vývozu

- 60 Z článku 32 protokolu ES-Izrael vyplývá, že dodatečné ověřování prohlášení na faktuře se provádí, kdykoliv mají celní orgány státu dovozu důvodné pochybnosti o pravosti těchto dokladů nebo o statusu původu dotčených produktů. Ověření provádí celní orgány státu vývozu. Celní orgány požadující ověření jsou informovány o výsledcích tohoto ověření nejpozději do deseti měsíců. Z výsledků musí být zřejmé, zda jsou uvedena prohlášení pravá a zda lze dotyčné produkty považovat za původní produkty. Pokud v případech důvodných pochybností nedojde do 10 měsíců žádná odpověď nebo pokud odpověď neobsahuje dostatečné informace pro určení pravosti dotčeného prohlášení nebo pro určení skutečného původu produktů, odmítnou celní orgány státu dovozu přiznat preferenční zacházení.
- 61 V podobném právním rámci již Soudní dvůr judikoval, že z takovýchto ustanovení vyplývá, že určení původu zboží je založeno na rozdělení pravomocí mezi celními orgány stran dotčené dohody o volném obchodu, a to v tom směru, že původ určují orgány státu vývozu. Tento systém je odůvodněn skutečností, že nejpovolanějšími

orgány k přímému ověření skutečností podmiňujících původ produktu jsou orgány státu vývozu (viz v tomto smyslu rozsudek ze dne 12. července 1984, *Les Rapides Savoyards a další*, 218/83, Recueil, s. 3105, bod 26).

62 Takovýto mechanismus však může fungovat pouze tehdy, když celní orgány státu dovozu budou uznávat výsledky posouzení, která byla legálně provedena orgány státu vývozu (viz v tomto smyslu výše uvedený rozsudek *Les Rapides Savoyards a další*, bod 27, jakož i rozsudek ze dne 9. února 2006, *Sfakianakis*, C-23/04 až C-25/04, Sb. rozh. s. I-1265, bod 23).

63 Z toho vyplývá, že v rámci tohoto systému vzájemného uznávání nemohou celní orgány státu dovozu jednostranně rozhodnout, že prohlášení na faktuře učiněné vývozcem, který byl řádně schválen celními orgány státu vývozu, je neplatné. Krom toho celní orgány státu dovozu jsou v případě dodatečného ověřování po propuštění zboží v zásadě vázány jeho výsledky (viz v tomto smyslu výše uvedený rozsudek *Sfakianakis*, bod 49).

64 Ve věci v původním řízení se však dodatečné ověření podle článku 32 protokolu ES-Izrael netýkalo otázky, zda dovezené produkty byly zcela získány v určité lokalitě nebo zde byly dostatečně opracovány nebo zpracovány, aby mohly být považovány za produkty pocházející z tohoto místa v souladu s ustanoveními protokolu ES-Izrael. Předmětem dodatečného ověření bylo samotné místo výroby dovezených produktů pro účely posouzení toho, zda tyto produkty spadají do územní působnosti dohody o přidružení ES-Izrael. Unie má totiž za to, že se na produkty získané v lokalitách, které od roku 1967 spadají pod izraelskou správu, nevztahuje preferenční zacházení definované v této dohodě.

65 Pokud v souladu s čl. 32 odst. 6 protokolu ES-Izrael neobsahuje odpověď celních orgánů státu vývozu dostatečné informace k určení skutečného původu produktů, musí celní orgány, které provádějí ověřování, uvedeným produktům odeprít preferenční zacházení.

66 Ze skutkových okolností věci v původním řízení přitom vyplývá, že izraelské celní orgány neposkytly v rámci dodatečného ověřování přesnou odpověď na dopisy zaslané německými celními orgány, kterými se posledně uvedené orgány snažily ověřit, zda dotčené produkty byly vyrobeny v izraelských osadách na Západním břehu Jordánu, v pásnu Gazy, ve východním Jeruzalémě nebo v oblasti Golanských výšin. Dopis německých celních orgánů ze dne 6. února 2003 zůstal dokonce bez odpovědi.

67 Za těchto podmínek je třeba mít za to, že taková odpověď, jakou poskytly celní orgány státu vývozu, neobsahuje dostatečné informace ve smyslu čl. 32 odst. 6 protokolu ES-Izrael pro určení skutečného původu produktů, takže tvrzení uvedených orgánů, že se na dotčené produkty vztahuje preferenční zacházení podle dohody ES-Izrael, není v takovémto kontextu pro celní orgány členského státu dovozu závazné.

K povinnosti předložit spor Výboru pro celní spolupráci

68 Článek 33 protokolu ES-Izrael ve svém prvním pododstavci stanoví, že v případech, kdy v souvislosti s postupy ověřování podle článku 32 uvedeného protokolu vzniknou spory, nebo v případech, kdy vzniknou otázky týkající se výkladu tohoto protokolu, předloží se tyto spory Výboru pro celní spolupráci.

69 Článek 39 protokolu ES-Izrael stanoví, že Výbor pro celní spolupráci je správním orgánem složený z odborníků na celní otázky a úředníků Komise, členských států a Státu Izrael. Výbor je pověřen k tomu, aby v rámci ustanovení protokolu plnil veškeré úkoly technické povahy v celní oblasti. Nelze tedy mít za to, že je příslušný k řešení sporů týkajících se takových právních otázek, jaké se týkají výkladu samotné dohody o přidružení ES-Izrael. Takové spory mohou být naopak předloženy podle čl. 75 odst. 1 této dohody Radě přidružení.

70 V takovém případě, jaký je předmětem věci v původním řízení, nelze odpověď poskytnutou celními orgány státu vývozu v rámci dodatečného ověřování upraveného v článku 32 protokolu ES-Izrael považovat za příčinu sporu mezi smluvními stranami ohledně výkladu tohoto protokolu. Tato odpověď totiž neposkytuje požadované informace. Dále, pokud ve věci v původním řízení vznikl spor při dodatečném ověřování, které zahájily celní orgány státu dovozu, netýká se spor výkladu uvedeného protokolu, nýbrž určení územní působnosti dohody o přidružení ES-Izrael.

71 Z toho vyplývá, že za takových okolností, jako jsou okolnosti sporu v původním řízení, má každá smluvní strana možnost předložit otázku týkající se výkladu územní působnosti dohody o přidružení ES-Izrael Radě přidružení. Není naopak stanovena povinnost předložit věc Výboru pro celní spolupráci, jelikož tato otázka týkající se výkladu nespadá do jeho pravomoci.

72 Každopádně i kdyby přicházelo v úvahu, aby byl spor týkající se výkladu dohody o přidružení jako takové předložen Radě přidružení, je třeba připomenout, že nepředložení věci Výboru pro přidružení, jehož původ je v Radě přidružení, nemůže být

použito jako odůvodnění pro odchýlení se od systému spolupráce a dodržování pravomocí, které vyplývají z dohody o přidružení (viz obdobně výše uvedený rozsudek Sfakianakis, bod 52).

73 Vzhledem k výše uvedenému je třeba na druhou a třetí položenou otázku odpovědět tak, že v rámci postupu upraveného v článku 32 protokolu ES-Izrael nejsou celní orgány státu dovozu vázány předloženým dokladem o původu a odpovědí celních orgánů státu vývozu, pokud uvedená odpověď neobsahuje dostatečné informace ve smyslu čl. 32 odst. 6 tohoto protokolu k určení skutečného původu produktů. Krom toho celní orgány státu dovozu nemají povinnost předložit spor týkající se výkladu územní působnosti dohody o přidružení ES-Izrael Výboru pro celní spolupráci zřízenému článkem 39 uvedeného protokolu.

K nákladům řízení

74 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (čtvrtý senát) rozhodl takto:

- 1) Celní orgány členského státu dovozu mohou odmítnout přiznat preferenční zacházení zavedené Evropsko-středomořskou dohodou zakládající přidružení mezi Evropskými společenstvími a jejich členskými státy na jedné straně a Státem Izrael na straně druhé, podepsanou v Bruselu dne 20. listopadu 1995, pokud dotčené zboží pochází ze Západního břehu Jordánu. Krom toho se celní orgány členského státu dovozu nemohou opírat o souběh kvalifikací a ponechat nerozhodnutou otázku, která z těchto dvou dohod, jež přicházejí v úvahu, tj. Evropsko-středomořská dohoda zakládající přidružení mezi**

Evropskými společenstvími a jejich členskými státy na jedné straně a Státem Izrael na straně druhé nebo Evropsko-středomořská prozatímní dohoda o přidružení týkající se obchodu a spolupráce mezi Evropským společenstvím na jedné straně a Organizací pro osvobození Palestiny (OOP) ve prospěch palestinské samosprávy na Západním břehu Jordánu a v pásnu Gazy na straně druhé, podepsaná v Bruselu dne 24. února 1997, se použije v projednávaném případě a zda doklad o původu zboží musí vydat izraelské, či palestinské orgány.

- 2) V rámci postupu upraveného v článku 32 protokolu č. 4 připojeného k Evropsko-středomořské dohodě zakládající přidružení mezi Evropskými společenstvími a jejich členskými státy na jedné straně a Státem Izrael na straně druhé nejsou celní orgány státu dovozu vázány předloženým dokladem o původu a odpovědí celních orgánů státu vývozu, pokud uvedená odpověď neobsahuje dostatečné informace ve smyslu čl. 32 odst. 6 tohoto protokolu k určení skutečného původu produktů. Krom toho celní orgány státu dovozu nemají povinnost předložit spor týkající se výkladu územní působnosti uvedené dohody Výboru pro celní spolupráci, který byl zřízen článkem 39 uvedeného protokolu.

Podpisy.